

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXX.

Celovec, 16. grudna 1911.

Št. 59.

Načrt za novo združno postavo.

(Dalje.)

Ako se je kje zadruga ponesrečila, se je nesreča zgodila vselej le vsled tega, ker je s premoženjem razpolagal posamni odbornik, navadno predsednik sam. Nevarno je že, zato tudi nedopustno, če n. pr. z gotovino in knjigami kake posojilnice manipulira posamni odbornik. Žalibog, da so včasih take razmere posebno, dokler so posojilnice majhne. Nastale so vsled tega že čutne škode, če je dotičnik tak, da se mu ne more dosti vzeti. Veliko slabše pa je, če sme sploh načelnik sam sklepati pogodbe in to je bilo n. pr. pri Centralkasi mogoče, ali vsaj v pravilih ni bilo izrecno prepovedano. Pravila so sicer določevala, da za Centralkaso podpisujeta predsednik in drug odbornik; ali pravila so tudi določevala, da Centralkaso zastopa predsednik. Na ta način more kdo voditi, da, ustmeno predsednik sam lahko sklepa vse mogoče veljavne pogodbe, le če je pogodba pisarna, mora biti podpisan še drug. Tako so menda sodile razne obveznosti Centralkase sodnija v Celovcu in višja sodnija v Gradcu. Kaj poreče k temu protislovju najvišje sodišče? V bodoče hoče zakon take stvari enkrat za vselej zabraniti, ter zahteva, da morata vsako veljavno pismo podpisati dva odbornika in da se morata vsakega dogovora, ki naj bo veljaven, udeleževati vsaj dva odbornika. S to določbo se v bodoče uspešno varujejo koristi zadrug, ker bo pravno vse neveljavno, kar uredi in dogovori le predsednik sam.

III.

1. Nova postava bo od zadrug zahtevala, da si uredijo zadostno nadzorstvo. Po stari postavi so si združniki pravila napravili sami in v teh pravilih določili ali ne,

da se uredi tudi nadzorstvo. Nova postava bo tirjala, da se mo a povsod tako nadzorstvo urediti, in to nadzorstvo bo delovalo strogo ločeno od odbora.

Kako si bomo to uredili, nam je zdaj seveda še samim nejasno. Kjerkoli imamo posojilnice, vzamemo boljše može vse v odbor. Nadzorstvo je bilo neka formaliteta: prvič radi tega, ker ni bilo dobiti pripravnih mož, drugič radi tega, ker je težko nadzorovati. Posojilnica ali zadruga se daste nadzorovati le od tistega, ki je vedno zraven. Niti navadna posojilnica ni tako priprosta stvar, kot si jo kdo misli. Cestni nadzornik, ki ga pošlje cestni erar, gre po cesti in vidi, kakšna da je. Šolski nadzornik pride v šolo, opazuje red in disciplino, opazuje poučevanje in par formalitet, ali se pravilno izvajajo ali ne. Vse to so zunanje reči, ki se takoj vidijo. Pri posojilnicah in zadrugah pa ni zunanost najvažnejše. Da, važno je, da se knjige redno vodijo, a najvažnejše je, kako se denar posojuje. Tega pa nadzornik ne more videti. Nadzornik vidi le podpise na dolžnih listih, a ne, kaj so podpisi vredni. On vidi eventualno le dolžne liste, ki dokazujejo razne vknjižbe, a tega ne ve, kako varna je dotična vknjižba. Najboljši vpogled v posojilnično delo imajo delujoči odborniki, manj revizorji, še manj ga more imeti nadzorništvo. Zato bi človek sodil, da se nadzorništva ne potrebuje, če je revizija dobja. Sploh pa bomo šele videli, kako se bo vse uravnalo.

2. Velevažna bo določba novega združnega zakona, ki bo tudi manjšini udov dajala velikih pravic. Zdaj določuje na občnem zboru le večina. Ako ima kaka zadruga 100 udov, določuje 51 udov vse, 49 udov pa ne doseže ničesar. Kdo ve, ali je vselej dobro, kar sklene slučajna večina? Če slučajno pride na občni zbor le 50 udov, bode 26 udov sklepalo morebiti velevažne obveznosti za vse druge, katerih je 74! Po novi postavi dobila bo tudi manjšina pravico, tožiti načelnstvo, ako je to prekršilo po-

stave, ali pa se ni držalo pravil. Manjšina bo smela zahtevati, da se ji da zaupnika v nadzorništvo, in večina ne bo mogla odborniška in nadzorniška mesta si tako ekoč monopolizirati. Manjšina bo dobila pravico, sklicevati občni zbor, obravnavati se bo moralo na občnih zborih tudi tisto, kar zahteva manjšina. Če bo v bodoče manjšina zahtevala pojasnil k letnemu računu, se bo moralo odobravanje letnega računa odlagati, dokler se ne pojasni, kar je bilo treba pojasniti.

3. Revizorji bodo v bodoče dobili oblast, prisiliti odbor, da zadosti njihovim zahtevam. Revizorji bodo pooblašteni staviti obroke, ne samo tedaj, če se je kršila postava, ali so se kršila pravila, namreč tudi pri drugih poslovnih nedostatkih. Revizor bo smel take stvari naznanjati sodniji, in sodnija bo najprej naročila, kaj se naj popravi, potem pa nastopala z denarnimi globami.

4. Posebno strogo se bo v bodoče gledalo na pristopne liste in na zapisnik združnih udov. Sprva se na to ni preveč pazilo. Revizorji so sicer gledali, ali so udje zapisani in ali so shranjeni pristopni listi, to pa le z namenom, da zadruga ne zapade kakih globi, ker je morebiti dala posojilo človeku, ki ni ud.

Da bi kdaj morali udje plačevati, kar so jamčili, nikdo ni pričakoval, in vendar je to v nekaterih slučajih prišlo. V takih slučajih je zdaj vprašanje: Kdo je ud, kako dolgo je kdo ud? Pristopni listi se bodo radi tega v bodoče shranjevali pri sodniji, pri sodniji bodo tudi zapisniki udov, in vsakdo bo tako dolgo veljal za uda, dokler ni pri sodniji prečrtan iz zapisnika.

5. Le kreditne zadruge bodo smele sprejemati vloge; druga društva bodo smela sprejemati denar le od svojih udov, in ne kot vloge, marveč na konto-korrente računa. A tudi kreditnim zadrugam bo prejemanje vlog omejeno. Vloge bodo morale biti v razmerju z lastnim premoženjem in jamstvom. To se pravi, kreditne zadruge bodo

Podlistek.

V tatarski sužnosti.

Odlomki iz rodbinske kronike Aleksija Zdanoborskega.

Napisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Š. K.

(Dalje.)

Po nasvetu čarovnikov je prišel Kan v Kislih, pred seboj je gnal veliko živine, da bodo on in njegovi dvorjani imeli dovolj hrane. Bej Sukiman ga je sprejel z velikimi častmi; ljudje so padali pred njim na kolena, ker vsi ga časte kot boga in verujejo, da je on v sorodu z nebeškimi bitji.

S seboj ni imel velikega spremstva, samo dvor in tisoč telesne straže, nekoliko uradnikov in ag; bali so se, da se kuga tam ložje pokaže, kjer je več ljudi. Od Kisliha je bila kuga oddaljena samo še dva dni. Kan je hvalil svojega boga, obilno obdaroval čarovnike in podelil mnogim sužnjem svobodo.

Ko je nekega dne jahal mimo mojega ležišča, je stopil prav blizu mene in vprašal Sukimana, kdo je ta ubogi človek. Ne vem, kaj je odgovoril bej. Videl sem samo, da sta se dolgo razgovarjala; Sukiman se je gotovo pritoževal nad mojo nehvaležnostjo in trdovratnostjo, ker je na koncu rekel:

»Samo poskusi, gospodar!«

Kan je stopil k meni. Dva služabnika sta priskočila ter zavpila:

»Padi na kolena in tolci glavo ob zemljo, neverni pes!«

»Nisem poslušal, čeprav so me pričeli tolči s palicami po glavi.

Tedaj me je vprašal kan sam:

»Zakaj ne padeš pred menoj na zemljo?«

Odgovoril sem:

»Gospodar, ker ne pristoja plemiču, da to stori pred svojim kraljem, zakaj zahtevaš, da to storim pred tujim in še celo pred poganom.«

Obrnil se je kan od mene in rekel:

»Resnico si govoril, Sukiman!«

Potem pa reče meni:

»Ko bi ti rekel, da dobiš svobodo, če mi izkažeš čast in padeš pred menoj na zemljo, ali da te dam mučiti, ako ne storiš tega, kaj bi si izbral?«

Odgovoril sem mu na to, da sužnju ne gre izbirati. Stori naj, kakor najboljši ve, samo pomisli naj, da je vladarjeva čast od božje milosti, da je Stvarniku najbolj podooben in da svojo moč najbolj pokaže s tem, da ne pošlje smrti, temveč da podari življenje.

Premišljal je nekaj časa in nato odgovoril:

»Ko mi nočeš izkazati časti in me ne maraš poslušati, potem grešiš proti Bogu, ki zapoveduje, da morajo sužnji ubogati.«

Odgovoril sem mu:

»Samo moje telo je v sužnosti.«

Ko so začuli Tatarji, so prebledeli, a on je bil tih. Po kratkem molku je odjahal, a še predno me je zapustil, je rekel svojim spremljevalcem:

»Ako kedaj padete v sužnost nevernikov, glejte tedaj, da bodete taki, kakor je le-ta!«

Imel sem po tem dva dni mir in prinašali so mi hrane. Nekateri so še celo govorili:

»Naš gospodar te ne bo pozabil; če te poviša, tudi ti na naš ne pozabi.«

Sužnost je tako ponižala ljudi, da so me prosili za mojo naklonjenost, ko so le slutili, da bi mogel nastati preobrat v moji usodi.

Radoval sem se v duši, ker sem mislil, da bom dosegel svobodo in s tem tudi svojo srečo.

Čez dva dni je prišel k meni kan.

»Razmišljal sem o tebi, za svojo hrabrost si zaslužil mojo milost. Povej mi, kaj naj storim zate?«

Odgovoril sem mu, da bi bilo zame, ko sem rojen v svobodni deželi, svoboda najdražji dokaz njegove milosti.

A on me je vprašal:

»A če ti je ne dam?«

»Potem me moreš ubiti.«

(Dalje sledi.)

smele sprejemati le 1 milijon vlog, če se lastno premoženje in jamstvo ne da višje ceniti. Ponesrečena Centralkassa je imela lastnega jamstva 170.000 K, rezervnega fonda 30.000 K, vкуп 200.000 K. Vlog pa je prevzela 4 milijone. To v bodoče ne bo smelo biti. Ta nova določba bo menda izmed vseh najvažnejša.

Vse kreditne zadruge bodo morale 25 odstotkov svojih vlog hraniti kot razpoložljiv denar; to se pravi, ne bodo ga smele izposoditi in ga bodo morale nalagati ali v bankah ali v vrednostnih papirjih. Ta zahteva je morebiti malo pretirana in je morebiti bolj v interesu države, kakor v korist zadrugam. Naloženi denar dela izgubo, če se ga nalaga v državnih papirjih, ki se obrestujejo le s 4 odstotki. Kaj pa če tukaj pade kurz, kakor letos, za 10 odstotkov in ima katera posojilnica naloženo tako 200.000 K, potem je izgubljen ves rezervni fond!

Če pa posojilnica nalaga drugod, je li tam, recimo v kakih banki, varno? Ali je denar vedno razpoložljiv, tudi v slučaju kake vojne? Če obvelja nova postava, se vsaj taka nesreča, kakor pri Centralkassi, ne more več zgoditi. V slučaju vojne pa bodo imele banke ravno tak run, kakor posojilnice.

Bomo torej videli, kaj sklenejo strokovnjaki. Na vsak način potrebuje zadržni zakon odločnih reform, da se bo moglo združništvo zdravo in mirno razvijati naprej. Dosedanje bridke izkušnje naj bodo za bodočnost lep pouk, da se narodi izogonejše večjim nesrečam.

=====

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

=====

Dnevne novice in dopisi.

Miklavžev večer v Celovcu je bil izredno dobro obiskan. Velika dvorana pri Trabesingerju je bila tako nabito polna, da več ljudi ni dobilo več prostora in so morali oditi. Miklavževi večeri res vlečejo; zato bo treba v prihodnje gledati, da se občinstvu nudi res kaj posebnega. Seveda je to v sedanjih razmerah zelo težavno, ker kažejo požrtvovalnost v sodelovanju skoraj edino le slovenski delavci, dočim še tista peščica slovenske inteligence, ki je v Celovcu, zaradi odločnega in pri Miklavževem večeru tudi popolnoma neutemeljenegaliberalnega strankarstva stoji izključno samonarodnim prireditvam, kakor je Miklavžev večer, povečini ob strani ali deloma celo tiste, ki bi radi sodelovali, odganja. To ni narodno! Veseloigra »Sokratov god« je vzbujala mnogo smeha; tistim društvom, ki jo nameravajo kdaj uprizoriti, svetujemo, da izpremenijo konec tako, kakor pri Miklavževem večeru, sicer je zaključek za veseloigro predolgočasen. Obdarovanih je bilo letos lepo število slovenskih otrok, pa tudi odraslim je prinesel Miklavž po priprošnji prijatelj ali starišev mnogo in lepih daril. Miklavž je bil torej letos zelo radodaren in je obljubil, da pridnim prinese drugo leto še več. Prosili bi ga samo, da za hudobneže prihodnjič pripelje seboj malo bolj korajžne parkeljne, kakor letos, mogoče tista dva, ki stani v strah in grozo otrok hudo razsajala. Vstopnina je bila zelo nizka, toliko da bo mogoče pokriti režijske stroške, in sicer zato, da se omogoči vstop tudi najrevnejšim slojem. Prav! Tako se zbirajo in družijo počasi raztreseni Slovenci v Celovcu! Tudi iz okolice je prišlo mnogo ljudi. Deklica iz Gospa Svete je celo prav ljubko deklamirala dve slovenski pesmici.

Celovec. V prostorih slov. kršč. soc. delavskega društva se je vršil dne 13. decemb. socialni tečaj. Prvi govornik Blažina je govoril o zgodovini slovanstva. Tov. Vajncerl je nadaljeval govor o lepem vedenju. Društveni konzulent o državni politiki. Razvila se je jako zanimiva debata med tov. Čehom in Bergincem.

Katera je najvažnejša služba na Koroškem? G. deželni predsednik baron Hein je podal svojo demisijo okoli srede meseca oktobra, in še dosedaj niso našli primerne osebe za to važno mesto. — Župnija Št. Jurij v Zilski dolini je razpisana že od mese-

ca julija, pa c. kr. deželna vlada še ni našla pravega župnika. — In kaj naj rečemo šele k Borovljam? Ta župnija je razpisana **že od dne 15. maja t. l.**; toda nemški »Volksrat« s Heinom vred še ni mogel dobiti župnika po svoji volji. Katera služba je torej najvažnejša?

V koroško trgovsko zbornico so bili v sredo dne 13. t. m. zopet izvoljeni stari člani pl. Dietrich v Celovcu, Leo Knau v Št. Vidu, M. Manhart v Celovcu, F. Taurer, tovarnar v Dolih, cesarski svetnik Moschner v Celovcu in nanovo M. Giendl v Velikovcu in Albert Wirth v Beljaku. Skrutinij še ni končan.

Ljubljanski liberalci povz očili nemško zmago. Trgovsko društvo »Mercur« je poslalo uredništvu »Slovenca« notico, da je za volitve v cenilno komisijo za osebno dohodnino sestavljena kompromisna lista liberalne stranke in S. L. S. »Slovenec« izjavlja, da se mu je čudno zdelo, kako se morejo kompromisne liste sestavljati brez vednosti vodstva S. L. S., vendar pa je dotično notico priobčil, zanašajoč se na lojalnost liberalcev. Izviševalni odbor »narodno-napredne« stranke je pa edinega zastopnika S. L. S. g. kanonika Sušnika, črtal iz liste in postavil namesto njega liberalca Franchetija. Seveda S. L. S. nato ni mogla voliti liberalnih kandidatov, ampak svoje, in tako se je zgodilo, da so v I. in II. razredu izvoljeni po milosti »narodno-naprednih« liberalcev — Nemci. Ali so morda volilni red za osebno dohodninsko komisijo izdelali tudi »klerikalci«? Izid teh volitev je za Ljubljano pravi škandal! Samo liberalci se ga menda nič ne sramujejo in bodo še v naprej bobnali v svet, da so »narodno-napredni. Za tako narodnost se lepozahvaljujemo!

»Slovenska Straža« v Ljubljani prične v nekaj dneh z razpošiljanjem novih umetniških božičnih in novoletnih razglednic. Posamezne stanejo 10 vinarjev. Zavedni Slovenci! Podprite »Slovensko Stražo« s tem, da razpošiljate o božiču in novem letu le te razglednice svojim sorodnikom in znancem! Ne pozabite tudi pri tem na koleke, ki jih je založila »Slovenska Straža«!

Slovenski trgovci, ki so res narodno zavedni, si bodo prizadeli, da prodajo čim več božičnih in novoletnih razglednic, ki jih je založila »Slovenska Straža«, ker vedo, da podpirajo s tem rodne brate — obmejne Slovence. Gg. trgovcem se dovoli precejšen popust pri naročilih, ki jih je nasloviti na »Slovensko Stražo« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 32.

Laška domišljavost. V Beljaku je prišel v neko gostilno mlad Lah, ki je spil kupico piva, in ko je plačal, je pripomnil: »No, drugo leto, če bomo mi tu, bo že vrednejše.«

Radovljiška podružnica slovenskega planinskega društva priredi dne 6. januarja 1912 na Bledu v zdraviliškem domu velik planinski ples z vojaško godbo, na kar se tovariši planinci že v naprej opozarjajo!

»Freie Stimmen« poročajo, da bodo z novim letom začele izhajati po štirikrat, oziroma po petkrat na teden.

»Slovenska Straža«. Meseca novembra so darovali Mohorjani nastopnih koroških župnij: Rebrca 10 K; Brnca pri Beljaku 10 K; Pliberk 25 K; Vogrče 13 K; Blače ob Zili 4 K; Št. Lips 3 K 4 h; Črneče 5 K; Korte 10 K; Krčanje 3 K; Sv. Tomaž pri Celovcu 4 K; Borlje 2 K; Št. Rupert pri Velikovcu 10 K 80 h; Št. Lenart pri Sedmih studencih 10 kron.

Slomškov dar. Po č. g. Josipu Dobrovc, kanoniku v Velikovcu, nabrano na instalaciji č. g. Antona Benetek v Djekšah, 28 K; č. g. Janez Wieser, prošt, Podkrnos, 20 K; nabrala družba lovcev pri Litrebu, 4 K 60 h; nabrano na svatbi Kajzer-Wesner v Dolu 12 K; g. T. Gvaiz, nadgeometer v Pliberku, 1 K; neimenovan v Pliberku 2 K 40 h; nabrano na pastoralni konferenci v Pliberku 17 kron.

Prispevki podružnic »Slovenske Straže«. Podružnica v Pliberku 63 K; podružnica v Celovcu iz nabiralnika 67 K 65 h.

Borovlje. (Ustrelil) se je 1. grudna puškar in hišni posestnik Ludvik Koren na Dobrovi. Bolehal je že dolgo časa na neozdravljivi živčni bolezni, tako, da v zadnjem času že ni bil več popolnoma pri pa-

meti. Bil je zavoljo svojega blagega značaja spoštovan. Zapušča ženo in osem otrok. Bog mu bodi milostljiv!

Mrtvega so našli dne 11. t. m. zjutraj v gostilni »Pri kroni« v Celovcu 35letnega hlapca Albina Weberja iz Grebinja, ki je hotel v deželno bolnišnico. Dr. Teuber je spoznal srčno kap.

Izpred porote. Pred poroto v Celovcu se je zagovarjal dne 11. t. m. 23letni, v občini Važenberk pristojni hlapec Valentin Kasolnig zaradi rop. Ponoči dne 2. septembra t. l. je v Št. Rupertu pri Velikovcu pred gostilno »Jägerwirt« podrl ob tla že vinjenega Adamška in mu vzel 8 K. Porotniki niso dejanja smatrali kot rop, ampak kot tatvino in je bil Kasolnig, ki je nazadnje služil v Velikovcu, obsojen na pet dni zapora.

Mesni župnik Walcher oproščen. Neka ženska je tožila g. župnika Walcherja v Št. Vidu, da je v župnijski pisarni ravnal z njo surovo. Dne 12. decembra se je vršila v Št. Vidu ob Glini obravnava, h kateri so prišli v velikem številu nemški nacionalci. V sodni dvorani so se nacionalci, ki so pričakovali obsodbo g. Walcherja tako obnašali, da jim je sodnik zagrozil, da jih požene. G. Walcher je bil seveda oproščen in je vložil protitožbo. Pri obravnavi je obtoženka prosila g. Walcherja odpuščenja, nakar je g. Walcher umaknil tožbo.

Za Božičnice slovenski Koroški! Od vseh strani slovenske Koroške dobiva »Slovenska Straža« prošnje za Božičnice slovenskim otrokom na Koroškem. Naši nasprotniki delujejo z vsemi silami, da bi nam tudi pri tej priliki odtujili kolikor mogoče naroda. Lepo prosimo vse, ki premorejo kak vinar naj ga darujejo »Slovenski Straži« za Božičnice na Koroškem. V ta namen prilagamo položnice »Slovenske Straže«. Nobena položnica naj bi ne ostala neizpolnjena. Vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel. Nabirajte med svojimi znanci. Vsak naj daruje! Postavimo naš vinar za tuj goldinar!

Dobre drože bi rad naročil, pa ne vem kje. — Prijatelj, kar vsedi se in piši na Prvo jugoslovansko drožarno Jos. Košmerlj v Ljubljani. Tu se izdelujejo priznane najboljše drože. Samo enkrat poskusi in ne bo ti žal.

Iz popolne torbe hočem izbasati par nabrahan spominčic, tičočih se gostilničarjev na koroškem slovenskem ozemlju. S postrežbo je človek še lahko skoro povsod zadovoljen, kajti slovenska kri je tudi gostoljubna kri, vsaj navadno in četudi bi se bila že zgostila v črno nemčursko kri. A »narodna zavest in gostilničar« sta z malimi izjemami med koroškimi Slovenci nezdržljiva pojma. Nered je, če nosijo gostilne v Slovencih — samo nemške napise; nered je, če te vstopivšega pozdravljajo namesto v domači slovensščini v kaki le napol priučeni spakedranki; nered je, če namesto domačega »Mira«, »Straže« ali »Slovenca« najdeš na klinu viseče vse mogoče tuje, ponajveč židovske časnike (»Bauern-Zeitung«, »Štajerca«, »Interres. Blatt«, »Welt-Blatt« itd.); nered je, če se poskuša slovenske goste mučiti s samonemškimi »Schankordnungenami«, ko ima vendar tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu v zalogi zelo pripraven in lepo izdelan »Red za točenje«, po 20 h komad; nered je, če se v gostilnah po Slovenskem niti ne dobi poštene krajevne razglednice s pravilnim slovenskim napisom dotičnega kraja, ampak se ponuja le kak slab, morebiti še židovski izdelek »razglednice«, ki še povrh nosi prav napačno spakedrano ime kraja. Največji nered je pa za nas same, če se za tak nered ne zmenimo in od gostilničarjev ne zahtevamo, da napravijo tozadevni red! Zlasti izobraževalna društva stopite na plan!

Poznani zgornjepodjanski »lafidrač«.

Borovlje. (Lep občinski odbornik.) Po trgu se veliko govori o junaštvu g. Činkoviča p. d. Damkovega Folteja. Državno pravdnništvo uljudno vprašamo, ali mu je znano, kako je Damkov Foltej, občinski odbornik in zastavonoša pri pevskem društvu »Alpenrose«, v družbi s Ksantnerjem spoštoval občinskega redarja pri službenem poslu, da so se par dni videla znamenja Foltejevega junaštva na občutno poškodovani glavi redarjevi, tako da

bo redar čutil posebno notranje poškodbe mogoče vse dni. Radovedni smo, ali bo tudi v Borovljah poznalo državno pravnostvo potrebne tozadavne običaje in — predpise. Naj to za enkrat zadostuje!

Melviče. (Občni zbor izobrazevalnega društva,) ki se je vršil na prvo adventno nedeljo popoldne ob dveh v društvenih prostorih, se je dobro obnesel. Ob precej obilni udeležbi ljudstva je govoril g. Vajncerl o draginji, provizor Hafner pa je s pomočjo skioptičnih slik razložil zborovalcem, kaj so Röntgenovi žarki in v kakšne namene se pred vsem rabijo. Marsikateri je prvokrat slišal o tisti čudni luči, ki sveti tudi skozi človeka. Iz odborovega poročila smo zvedeli, da je društvo priredilo v prvem letu svojega obstanka pet predavanj in tri gledališke igre. Udov šteje 60. Prejemki znašajo 196 K, izdatki pa 184 K. Knjižnica šteje 220 knjig, katere so deloma kupljene, deloma darovane. Mohorjeva družba je darovala 64 knjig, Krščanskosocialna zveza 48, »Slovenska Matica« 9, A. Gabršček 8, nekdo drug 61. Gospod državni poslanec Grafenauer je naklonil društvu vse stenografične zapisnike iz prejšnje periode (1907 do 1911) državnega zbora. Vsem darovalcem iskrena hvala! Nadalje si je društvo s pomočjo blagega dobrotnika nabavilo lasten skioptikon.

Melviče. (Živinska bolezen na parkljih in gobcu) je obiskala tudi občino Brdo. Okuženih je bilo 72 hlevov v 11 vaseh, toda zdaj jemlje ta bolezen že slovo od nas, hvala Bogu! Veliko posestnikov je dobilo denarne kazni zavoljo kokoši, ki so se zalotile na prostem. Odkar je ta kuga v občini, se nahaja na Brdu ekspozitura orožnikov; sicer namreč občina Brdo nima orožniške postaje.

Ukve. Družba sv. Mohorja nam je poslala, kakor vsako leto, tudi letos lepe poučne in kratkočasne knjige. Družba sv. Mohorja je velika dobrota za slovensko ljudstvo, samo da bi Slovenci to spoznali! V nobeni hiši bi ne smele manjkati. Zato, Slovenci, pristopajte k tej družbi; saj tako po ceni nikjer ne dobite tako koristnih knjig! Še v drugem oziru je družba za nas Ukljane velika dobrotnica. Ko je bila leta 1903 pri nas velika povodenj, ki nam je veliko reči uničila in pokvarila, nam je takrat družba sv. Mohorja poslala zastoj veliko molitvenikov in drugih knjig. Sedaj, ko nam je ogenj zopet skoraj vse uničil, nam je družba že zopet veliko molitvenikov in drugih lepih knjig podarila, za kar ji kličemo: Bog plačaj in blagoslovi družbo, da bo mogla še nadalje delati v blagor slovenskega ljudstva! — Morda bo kdo radoveden, če so v Ukvah že dozidane hiše. Večinoma že, tako da morejo ljudje stanovati notri, nekatere pa še čisto nič, pa skoraj po vseh hišah še manjka hišne oprave, obleke itd. Z božjo pomočjo in pomočjo dobrih ljudi bo že za najpotrebnejše. Seveda so pogorelci zabredli zelo v dolgove, ker je vse zelo drago. — Živinska bolezen v gobcu in na parkljih že ponehuje. Za kmeta, ki živi od živinoreje, je hud udarec, da se je pritepla ta bolezen med živino. Nas še samo to tolaži, da nam je cerkev ostala in da imamo lastnega dušnega pastirja, ki so vneti za službo božjo in blagor ljudstva. Bog nam jih ohrani! Srčen pozdrav od nas Ukljanov pošiljamo na Kitajsko prečastitemu g. o. Veselko Kovaču, ki so nam dobro znani in so v naši cerkvi svoj čas že maševali, pridigovali in spovedovali. Nas prav veseli, da se oglasijo včasih v »Miru«.

Dobrlavas. (Druga seja novoizvoljenega občinskega odbora.) Glavna točka na sporedu te seje je bil proračun za l. 1912. Proračun za občino znaša 6877 K, t. j. 31:57% od vseh direktnih davkov in skupnem znesku 21.780 K. Nasproti lanskem je letošnji proračun višji za 657%. Zvišali so se zlasti izdatki za oskrbovanje revežev in sicer od 2572 K v l. 1911. na 3191 K v bodočem letu in stroški za popraviljanje občinskih potov od prejšnjih 300 K na 700 K v l. 1912. Proračun za šolo v Dobrlivasi znaša 550 K, oni za šolo v Kazazah 325 K 55 vin. Nadaljna točka sporeda je bila podpora pogorelcem v Goričah v Ziljski dolini, katerim se dovoli 50 K iz občinske blagajne. Prošnja Barbare Lipnik v Kazazah glede podelitve gostilniške obrti se odkloni. Ani Fister se poviša vzgojevalni pri-

spevek od 4 K na 6 K mesečno. Istotako se ubožcem: Angeli Hauch, gostiji v Šmarkežu, Janezu Breznik, Antonu Miče v ubožnici in J. Komar v Humčah njih prošnja za povišanje mesečne podpore ugodno reši. Končno se še soglasno sklene, da se pravilnik, sklenjen že pred štirimi leti, vsebujoč pravila za skupno bivanje in oskrbovanje občinskih revežev v za to namenjeni, a zdaj skoro prazno stoječi občinski ubožnici v Dobrlivasi, izvede. V ta namen se izvoli tričlanski odbor z g. županom na čelu, ki naj vse v ta namen potrebno pripravi, na kar se seja sklene.

Lipa nad Vrbo. (Častna zmaga pri občinskih volitvah!) Pretekli ponedeljek dne 11. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve, pri katerih je bila dosežaj gospodujoča nemškutarška stranka poražena. Izgubila je III. in I. razred, le II. razred si je še ohranila. S tem je padla ena najtrdnjših nemškutarških občin, v kateri je pri zadnjem ljudskem štetju nemškonacionalni učitelj naštel nad 500 Nemcev in le okrog 300 Slovencev. Značilno za ljudsko štetje! Vseh volivcev je bilo 188, volilo je 167 volivcev. Razmerje glasov je sledeče: I. razred: volivcev 12, volilo 9, naših 5 glasov; II. razred: volivcev 29, volilo 24, naših 10 glasov; III. razred: volivcev 157, volilo 126, naših 74 glasov. Slava zavednim volivcem!

Velikovec. (Miklavžev večer), ki ga je priredilo društvo »Lipa« zadnje nedelje se je prav dobro obnesel. Udeležencev starih in mladih je bilo zelo obilo. Po igri »Junaki«, ki so jo uprizorili z dobrim uspehom naši mladeniči, je nastopil Miklavž (L. Riedl) in v svojem nagovoru poudarjal, kaj pomeni Miklavžev večer zlasti za mladino. Ko je Miklavž razdelil tudi svoje darove, se je prireditelj zaključila.

Velikovec. Velik gospodarski shod se bo vršil prihodno t. j. kvaterno sredo v Velikovecu v »Narodnem domu« točno ob 12. uri popoldne. Prideta govornika iz Ljubljane in Celovca. Govora bodeta o živinoreji in posojilničarstvu. Kmetje, udeležite se tega važnega shoda v najobilnejšem številu!

Borovlje. (Dodatek k preiskavam.) Dolgo je že od tega, odkar so se razni listi pečali s preiskavami pri največjih nemškonacionalnih puškarjih, o kaki obravnavi pa še ni slišati, in kar je najbolj čudno, noben nemškonacionalni list še ni skušal zavriniti pisave naših listov. To potrjuje vse, kar se je pisalo, le še bolj. Tudi sodnikoma, ki bi se morala izogibati vsakega koraka, po katerem bi se moglo dvomiti o njihovi nepristranosti, se ne ljubi potegniti se za svojo sodniško čast. Poročalo se je o njiju, da sta takoj drugo noč po drugi preiskavi bila do 6. ure zjutraj z g. županom in Fr. Outscharjem v kavarni na trgu. Da se izpopolni slika, omenim, da sta v soboto istega tedna oba sodnika bila do 6. ure zjutraj v kavarni pri kolodvoru.

Borovlje. (O grizove puške.) Neki lovec je naročil pri trdku M. Ogris lovsko puško. A ta se je pri strelu raznesla in poškodovala lovca. Lovec je tožil. Pri obravnavi izjavi župan Ogris, da je omenjena puška bila narejena v strokovni šoli. Zaslšan je bil zato ravnatelj strokovne šole g. ing. Vogel in tudi učenci. Vsi izjavijo, ko pregledajo puško, da puška ni bila narejena v strokovni šoli. Nato očita župan ing. Vogel-u: Vi se nič ne razumete. Inženir Vogel je to takoj dal protokolirati in je rekel, da vložiti tožbo zoper župana. Ali je to storil ali ne, ne vemo, a nad vse zanimivo bi bilo izvedeti, če si je g. ing. Vogel, ravnatelj strokovne šole, ki ima vendar biti najboljši izvedenec, vsemogočnemu županu na ljuho mogoče vendarle premislil in da ni tožil.

Borovlje. (Odpomoč draginji.) Gotov celovski mesar, ki dobro pozna tukajšnje prebivalce, da se kljub draginji ne morejo odreči nepotrebnim pijači, je otvoril začetkom meseca tukaj podružnico, kjer prodaja klobase po — krajcarju. S tem ljudem ni treba stradati in obenem jim še dosti ostane za gostilne. Nek pomočnik tukajšnjega obrtnika se posluži ugodne prilike, za mal denar si kupi pošteno klobaso in kos kruha zraven. Ko pride domu in odloži svojo suktnjo, zapazi obrtnik, kaj ima pomočnik v žepu. Izmakne natihoma klobaso in vtakne namesto nje — konjsko pod-

kev. Uganil je. Klobasa je dišala po konjskem! Kako se je začudil pomočnik, ko je hotel jesti in je namesto klobase našel podkev, ne vemo. Vzrok temu pa je edino celovski konjski mesar, ki je tukaj otvoril svojo podružnico.

Borovlje. (Nemčurji proti nemčurjem.) Tu sta dva slikarja, eden rojen Lah, drugi rojen Slovenec, a oba pristaša nemškonacionalne stranke, torej nemčurja in sicer zavedna nemčurja. Nobenemu ne preostaja dela in prej primanjkuje. A kaj naredijo modri voditelji tukajšnjih nemčurjskih sūdmarkovcev? Po Sūdmarkinem naseljevalnem odseku zvabijo v Borovlje pristnega slikarja Nemca, slikarja iz Kufsteina na Tirolskem, da dela sedaj konkurenco pristašem lastne stranke. No! nemčurji pač znajo pogruntati! Seve, temu slikarju zelo primanjkuje dela, a navrh so ga še vleči začeli. Pošljejo ga vprašat po delu k zavednina slovenskima hišama, k Borovniku in Wundru, kjer se mu je seve povedalo, da nimajo dela za njega. Tako si upajo nemčurji vleči Nemca! Vidi se spet, da je nemški profesor Adolf Bartels le koj prav imel, ko je pisal v »Deutschsoziale Blätter«: »Der geborene Slawe, der für deutsche Art und Sitte wirkt, ist in meinen Augen ein Lump...« Da, nemčurji, tako vas sodi pošten Nemec.

Spodnja Zilska dolina. (Strajški občinski možje hoteli iznajti smodnik.) Kar sedanji občinski odbor strajški počenja, presega že vse meje. Njegova dolžnost bi bila, da skrbi za dobrobit soobčanov, namesto tega pa jim napravlja vedno in vedno nepotrebne skrbi in stroške. Nedavno od tega je z le njemu lastno oblastnostjo sklenil, da morajo tisti, ki imajo travnike med pašniki, napravljati in vzdrževati plotove, mesto onih, ki pašnik izrabljajo. Čeravno je eden izmed občinskih odbornikov udaril ob mizo in se pridušil, da ta sklep drži »wie angenagelt«, je ta »imemiten« sklep na pritožbo nekaterih razsodnih mož izginil kakor kafra, niti luknja, kjer je bil »angenagelt«, se ne pozna več. In zopet so sklenili: za Drašče se ne sme razdeliti lovarine. Nato pritožba. In nekega lepega dne jo občinski tajnik ponižno primaha v Drašče, v žepu svitile kronice, in jih začne deliti med opravičence. Sedaj so pa uvidele tudi ta brihtne glavice, da tako ne gre več. Bližajo se volitve in utegnili bi eden ali drugi, ali pa vsi sfrčati iz občinskega odbora, zakaj vsaka sila do vremena. Proslaviti se moramo, tako so sklenili vsi pred celo Koroško. In beli dan je zagledal sklep, da se mora gorjanskega župnika Jožefa Miklavčiča, katerega župnija spada v področje strajške občine, pritegniti k plačevanju občinskih doklad, vzlic temu, da § 74, odd. 2. koroškega občinskega reda izrecno poudarja, da so dušni pastirji prosti teh plačil. Pritožba zoper ta sklep je šla skoz vse inštanice, in kakor se sliši, je dne 2. decembra upravno sodišče na Dunaju prisodilo koroškemu deželnemu odboru in s tem tudi slavnemu strajškemu občinskemu odboru tak nos, da ne vejo, kam ž njim. Hoteli so torej strajški občinski možje iznajti smodnik, ko so pa stvar natančno ogledali, je bila velika blamaža. Rodile so gore, na dan pa je prišla miška.

Sele. (Pogreb.) Velikanski mrtvaški sprevod se je pomikal dne 5. decembra t. l. proti farni cerkvi. Nesli smo k večjemu počitku Marijo Piskernik, p. d. Kališnico na Šajdi. Dala je življenje zalemu dečku, toda žalibog pustiti je morala svoje. Pokojnica je bila vzorna in skrbna gospodinja, kakor jih moraš iskati, zvesta soproga, posebno pa ljubeča mati. Povsod je bila priljubljena, saj je to pokazal sijajen pogreb. Pogreba so se tudi udeležili č. g. Rok Tojniko iz Obirskega. Hvala jim! Na grobu se je domači župnik poslovil od rajne. Nad vse žalostno je bilo gledati še nedorasle otročičke na grobu tako rano umrle matere. On, ki je nad nami, naj tolaži žalostnega soproga in mu pomaga skrbeti za zapuščené otročičke. Tebi, draga pokojnica, želimo vsi: Počivaj v miru! Naj ti bo zemljica lahka!

Sele. (Svečarija.) Na Miklavževu so imeli, kakor je že običajno, drvarji in drugi delavci svojo slovesno božjo službo. Kdor še ni videl kaj lepega in ganljivega, naj pride na ta dan v Sele. Tu se vidi, kaj se

pravi biti krščanskega prepričanja, neustrahljiv in značajan. Več kakor sto krepkih moških postav vidiš med božjo službo korakati okoli oltarja, kamor polagajo sveče župnijski cerkvi v dar. Bog ohrani pridne delavce vsake nesreče in ohrani pri njih to lepo navado, po kateri tako izdatno pomagajo svoji farni cerkvi. Za letošnji dar — 127 sveč — pa še posebno: Bog vam povrni!

Sele. (Čudna zver.) Na Miklavžev večer nas je prestrašila čudna žival, koje še nismo videli. Bila je to velikanska dolgovratna koza, ki je baje prišla iz skalovja visoke Košute. Od začetka smo se je bali, a kmalu smo videli, da žival ni tako huda, kakor se vidi. Tako je bila gibčna in vesela, da smo se mogli nazadnje na glas smejeti. Naposled se je že sama naveličala in naš Nuža, ki je zelo na špase, jo je vlekel za ušesa zopet nazaj na Košuto.

Dobrlavas. Ženski shod v nedeljo, dne 10. t. m., je bil zelo dobro obiskan. Do 200 deklet in žen se je udeležilo shoda, na katerem sta govorila gospod urednik Smodej in č. g. profesor dr. L. Ehrlich. G. Smodej je kazal na nujno potrebo ženske organizacije na Korškem, in dr. Ehrlich je predočil navzočim, kako malo so cenili pogani ženstvo in kako je šele krščanstvo ženi pripomoglo do pravične veljave. Zborovalke so bile prav navdušene in vnete za žensko organizacijo na verskonarodni podlagi.

Železna Kapla. V nedeljo, dne 10. t. m., smo imeli ustanovni shod za društvo treznosti ali abstinencijski odsek. Zbralo se je v župnišču lepo število ljudi, ki so se do malega vsi vpisali v društvo treznosti. Po pozdravu tajnika izobraževalnega društva Vincenca Pečnika so govorili o škodljivosti pijančevanja g. dr. Ehrlich iz Celovca. Hvala za trud in lepe nauke! Po govoru se je dalo vpisati kot udeležence abstinencijskega odseka okrog 60 ljudi. Uljudno vabimo še druge, kateri imajo voljo in pogum, da pristopijo v naše vrste, da bo četa rastla in postala močna in da pojde s pogumom v boj proti najhujšemu škodljivcu človeštva.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Sijajna cerkvena slavnost.) Slavnost blagoslovljenja novega oltarja sv. Alojzija v stranski kapelici tukajšnje župnijske cerkve in vpeljave dekliške Marijine družbe se je na Marijin god dne 8. grudna t. l. kljub slabemu vremenu ob obilni udeležbi ljudstva iz domače in sosednih župnij najsijajnejše izvršila. Take ginljive slavnosti tukaj pač že dolgo nismo imeli. Kar je še npravno zdravega našega ljudstva, vse je bilo tukaj navzoče in bilo po tej izredni slavnosti v veri utrjeno. Točno ob pol 9. uri dopoldne imela so dekleta za vstop v Marijino družbo priglašena, slovesen vhod v cerkev in bila pri vstopu v cerkev po lepi pesni cerkvenega pevskega zbora pozdravljena. Nato se je vršilo blagoslovljenje oltarja svetega Alojzija, katero je ob asistenci izvršil č. g. dekan Čemer in potem prvokrat daroval ob njem sveto mašo. Ko so potem dekleta Marijine družbe zapela krasno Marijino pesem, stopi na leco slavnostni govornik mil. g. dr. Martin Ehrlich, profesor bogoslovja v Celovcu, in je govoril učeno sicer, pa vendar obenem tako poljudno, prepričevalno in tako navdušeno o Materi božji, da so bili poslušalci do solz ginjeni. Vrhunec je dosegla slavnost, ka je mil. gospod prelat ob asistenci č. g. kanonika Dobrovca in domačega g. župnika najslovesneje izvršil sprejem deklet v Marijino družbo. Krasno uspelo slavnost je zaključila velika sveta maša, katero je ob asistenci služil mil. g. prelat dr. Ehrlich. V Marijino družbo je vstopilo 13 vrlih slovenskih deklet. Marsikomu se bo to število majhno dozdevalo, ali treba je pomisliti, da stoji naša župnija pod kvarljivim vplivom mesta Velikovec, katero naša velika župnija krog in krog obdaja. Že to nam služi v veliko zadoščenje, da se je sploh pri nas mogla Marijina družba ustanoviti. Upamo pa, da bodo dekleta, ki so že zdaj pristopile, tem bolj stanovitna ostala. Nekaj pridnih deklet zdaj iz strahu pred svetom še ni pristopilo Marijini družbi, zdaj pa, ko je led prebit in po tako sijajnem prvem nastopu strah premagan, naj le pogumno pristopijo.

Sploh pa imamo še 13 deklic v Marijinem vrtcu, ki bodo tudi, ko bodo 14 let stare, pristopile. Gojimo trdno nado, da bodo polagoma vsa naša dekleta se znašla v okrilju Marijine družbe. Prelepa cerkvena slavnost je napravila na naše ljudstvo zmogovit vtis. Po končani slavnosti so si ljudje še trumoma ogledovali prekrasni oltar sv. Alojzija. Priščno se zahvaljujemo mil. gospodu prelatu dr. Ehrlichu za njegov krasni govor in ves njegov trud, preč. g. dekanu Čemerju za blagoslovljenje oltarja sv. Alojzija, vlč. g. kanoniku Dobrovcu za asistenco in č. g. šolskim sestram za krasno okinčanje cerkve in ves trud, katero so imele s pripravo Marijinih deklet. Bog plati vsem stoterno!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Pridite na božičnico!) Vsakoletna slavnostna božičnica naše »Narodne šole« na kvaterno sredo v adventu je vselej narodni praznik prve vrste, pri katerem ne manjka noben zaveden Slovenec, sosebnost iz naše slovenske Podjunske doline. Tudi letošnja božičnica obeta biti prav sijajna. Obširne priprave se že vrše. Dečki bodo uprizorili vojaško burko »V ječi«, katera bo vzbudila gotovo veliko smeha. Glavni junak te burke je vojak prostak Belin, ki je moral že večkrat v garnizijski ječi kašo pihati. Ali navihaneč si ve pomagati, cel magacin tolažbe prinese pod obleko s seboj. Pa usoda mu ni mila, premeteni ječar Robas mu vzame vse, kar bi mu služilo v olajšavo ječe. Belin pa tudi v ječi ne zgubi dobre volje, celo stotnik Korun postane žrtve prekanjenega navihaneč. Najsijajnejša točka letošnje božičnice pa bo krasna igra »Krivda človeštva in božje usmiljenje« ali »Eva in Marija«, božična igra v eni predigri in treh dejanjih. V predigri se prikaže nadangelj Gabrijel in tolaži žalostno pramater Evo ter jo opozarja na obljubo Odrešenika. V prvem dejanju se vrne Devica Marija iz tempelja domu v Nazaret, nazareška dekleta jo slovesno pozdravijo. V drugem dejanju razodene mati sv. Ana Mariji, da se bo morala omožiti, zakaj dvanajst mladeničev snubačev je doposlalo običajne palice v hišo. Marija se obotavlja odloči za sv. Jožefa. Nato nadangelj Gabrijel oznanja njej materinstvo božje. V tretjem dejanju se prikažeta Mariji in Jožefu v Betlehemu pramateri Eva in nadangelj Gabrijel, ki pozdravita novorojenega Odrešenika. Vsa krasna igra je prepletena z obilnimi pesmimi. Naznanjamo, da se bo tudi letos prva predstava vršila v torek, dne 19. t. m., na kvaterno sredo dne 20. t. mes. pa glavna predstava. Pridite tedaj, Slovenci in Slovenke, od blizu in daleč v prav obilnem številu na lepo našo narodno slavnost!

Sveče. Kako skrbi naš občinski zastopnik in z njim na čelu tujec župan, zdravnik Klimbacher, za občane in davkoplačevalce. Je zapisano na potih, posebno na potu v takozvane »Kajže« in »Kraje«. Tu človek res ne ve, ali hodi po civilizirani vasi ali po tibetanskih puščavah. Z vozom v ta kraj itak ne moreš, ako pa hodiš peš, si v nevarnosti, da si polomiš noge. Kolobite, kamenje, voda, mlake, brazde in enako so lastnosti tega uglednega občinskega pota. Ko bi se pri prepotrebem potu tudi tako skrbelo, kakor pa pri izterjatvi davkov, bi smeli občani zadovoljni biti. Sploh so pota v bistriški občini tako zanemarjena, da jim ne najdeš kmalu enakih. Seveda, dokler nam bodo gospodarili tuji, bo vselej tako; ti nimajo sreča za davkoplačevalce, najmanj za Slovence. Tem se gre le za to, ugrabiti in ponemčiti nam našo domovino, dobro jesti in piti in si polniti žepe.

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Iskrena prošnja.

Mrzli zimski čas se nam zopet približuje. Kateri človekoljub bi pač ne imel sočutja z ubogimi šolskimi otroci, ki jih tudi v tem hudem času kliče dolžnost v šolo. Okrog 200 otrok obiskuje letos zopet našo »Narodno šolo« in večina teh otrok so otroci

ubogih staršev in nujno potrebujejo za zimski čas obuvala in tople obleke. Naznanjamo zato p. n. dobrotnikom naše slovenske šolske mladine, da nameravamo tudi letos napraviti, in sicer na kvaterno sredo dne 20. decembra t. l., na korist ubogih otrok naše šole običajno božično slavnost. Obsežne priprave za to slavnost se že vršijo. Zahvaljivo se tedaj obračamo do preblagih src slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da naj blagovolijo tudi letos priti nam na pomoč z obilnimi darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je čas do nameravane slavnosti že kratek in nakupovanje in razvrstitev darov za toliko otrok naše č. šolske sestre zelo mnogo časa in truda stane, tedaj dodamo še to prošnjo, da se nam blagovolijo darovi prav kmalo poslati. Za vso naklonjenost in darežljivost se že v naprej iskreno zahvaljujemo.

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dne 21. novembra 1911.

Vodstvo »Narodne šole«.

Politične vesti.

Državni zbor.

Pri proračunski debati je govoril v torek, 12. t. m., finančni minister dr. vitez pl. Zaleski, ki je pojasnil vso mizerijo slabih avstrijskih financ, ki so nastale za časa neomejenega vladanja nemško-poljske vlade. V zadnjih desetih letih so se avstrijski državni dolgovi pomnožili za 3600 milijonov, torej vsak dan za 1 milijon kron. Odšteti se mora od te svote 2000 milijonov kron, ki so se porabili za poddržavljenje več železnic. Ti podatki so strašna obtožba za vladne stranke v zadnjih desetih letih, predvsem za nemške nacionalce in Poljake, ki so kot vladne stranke za to sramotno finančno gospodarstvo odgovorne. Kljub temu zahtevajo Poljaki, torej rojaki in klubovi pristaši finančnega ministra Zaleskega, vodne ceste, ki bodo stale nad 300 milijonov.

Laška fakulteta.

Lahi s svojo visoko šolo nimajo sreče. V državnem zboru jo obstruirajo v najnovšem času nemški nacionalci, odkar se je vlada odločila za Dunaj kot sedež laške univerze. Sedaj so ponudili Čehi Prago, pa Praga je Lahom predaleč; nadaljujejo se pogajanja. Nemci pa celo v Pragi niso voljni pripustiti Lahom univerzo. In vendar Nemce laška univerza v Pragi prav nič ne briga. Glede laške univerze so opravičeni govoriti le Slovenci in zahtevati od Lahov odškodnino na šolskem polju v Trstu in Primorju sploh. Sedaj Lahi spoznajo, kakšne zaveznike so našli v Nemcih v boju proti Slovanom.

Burna volilna agitacija na Hrvaškem.

Na Hrvaškem se pripravljajo na volitve v sabor. V 88 volilnih okrajih se je razvila velikanska agitacija. Hrvaško-srbska koalicijska je postavila lastne kandidate v 63 okrajih, v drugih pa podpira opozicijo. Stranka prava je postavila kandidate v 51 volilnih okrajih. Ban Tomašić porablja vsakovrstna nasilstva, da bi vladna stranka zmagala. Vračajo se Khuenovi zloglasni časi. Tako so v Otočcu zaprli kandidata koalicijske dr. Budisavljevića in dr. Polovino. Pravaškega kandidata dr. Pazmana so žandarji s silo odvedli na kolodvor in ga odvedli v Zagreb itd. To naj bodo svobodne volitve!

Društveno gibanje.

Dobrlavas. Na nedeljo, dne 17. t. m., popoldne po blagoslovu priredi tukajšnje izobraževalno društvo v svojih prostorih mesečni shod. K obilni udeležbi vabi vse člane in prijatelje društva odbor.

Št. Tomaž. (Božična igra.) Kat. slovensko izobraževalno društvo »Edinost« priredi na praznik sv. Štefana zborovanje in prelepo božično igro s petjem: »Na Betlehemskih poljanah«. Igra se bo še enkrat ponavljala na praznik svetih Treh kraljev. Začetek ob 2. uri popoldne. Vstopnina za ude 20 vin., za neude 30 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nimamo več bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. Po izkušnji Vam svetujemo, da jih poskusite; one odpravijo zapečenost in pospešujejo prebavo. 6 škatel franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko).

Slovensko tamburaško društvo »Dobrač« priredi v nedeljo, dne 17. decembra, ob 6. uri zvečer v »Tamburaškem domu« na Brnci žaloigro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Celovec. Slov. kršč.-soc. delavsko društvo priredi v soboto, dne 16. decembra, svoj redni mesečni shod v prostorih hotela »Trabesinger« ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi vse celovške in okoliške Slovence odbor.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računsko listke »Slovenske Straže«! Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Cerkvene vesti.

Umrli je dne 1. grudna zadet od srčne kapi č. g. Konrad Zweiger, dekan v Št. Andražu v Labudski dolini. Pokojni je bil šele 54 let star. N. v m. p.!

Imenovan je provizorjem v Št. Andražu v Labudu č. g. Albert Blasi, kaplan v Volšpergu.

Imenovan je namesto č. g. vikarja Mihaela Paulitscha, ki postane z novim letom glavni urednik »Kärntner Tagbl.«, kot vikar pri stolni cerkvi dosedanji ceremonijer č. g. Alojzij Millela.

Nevarno bolan je mil. g. stolni prošt dr. Anton Müller. Previden je bil s sv. zakramenti in se priporoča gg. duhovskim sobratom v molitev.

Razpisana je župnija Št. Andraž v Labudu do 17. prosinca 1912; patron je verški zaklad.

Stalno vpokojen je č. g. Ferdo Lavrinc, župnik na Strmcu.

Vaše zdravje si ohranite! Oslablost in bolečine izginejo! Vaše oči, živci, mišice, kite se okrepijo, spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite pristni Fellerjev fluid z znamko »Elsa-Fluid«. Dvanajstletna za poizkušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar F. V. Feller v Stubici, Elsa trg št. 67 (Hrvatsko).

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Svetnavas. Če objavimo Vaš dopis, nam državni pravdnik list zapleni. Naredite raje ovadbo na orožništvo.

Slavizvest. Ne kaže objaviti pred v., ker se nasprotnike preveč opozarja, da tem huje delajo.

Loterijske številke.

Praga, 6. decembra:	74	48	22	45	9
Gradec, 9. decembra:	79	10	7	86	70
Dunaj, 9. decembra:	25	64	67	50	18

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v »Miru«!

Vabilo

na šestnajsto slavnostno

božičnico

ki se priredi

v »Narodni šoli« Družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu pri Velikovcu

na kvatarno sredo, dne 20. decembra 1911 ob 2. uri popoldne.

SPORED:

1. Petje: Božična. (Chlondowski.)
2. Slavnostni govor. (Ovšan Tonček.)
3. Petje: Potujoči vojaki. (Poje 10 dečkov I. in II. razr.)
4. Prizor: Vrabček in lastovica. (5 deklic in 3 dečki.)
5. Igra: V ječi, burka v enem dejanju. (Igrajo učenci 3. razreda.)
6. Petje: Venec narodnih pesmi. (Bajuk.)
7. Božična igra: Krivda človeštva in milost božja ali Eva in Marija. (Vprizorijo učenke 4. razreda.)
8. Petje: Lahko noč. (Laharnarjeva.)

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske šolske mladine

vodstvo »Narodne šole«.

Pozabljene

bodo zastarele vrste maž in narkotičnih mazil pri skrnini, protinu, nevralgijah in ozeblinah, kakor hitro bo splošno znan izborni, hitri učinek zdravniško priporočenega sredstva, imenovanega

Contrheuman.

Lajša in pomiruje bolečine, izsesava oteklino na členih, pospešuje njih gibčnost in odstranjuje neprijetno boleče srbenje.

Poprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovatelj in glavna zaloga **B. FRAGNER, lekarna,** c. kr. dvorni zalagatelj, PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203. 1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1.50 dobi se 1 škatlico }
" " " 5. " " 5 škatlic } franko
" " " 9. " " 10 " }

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v vseh lekarnah, v Celovcu: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Vikt. Hauser, H. Gutt.

Tržne cene v Celovcu

dne 7. decembra 1911 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	24	30	—	—	16	—
Rž	20	33	21	33	12	37
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	22	—	24	49	11	53
Oves	19	50	21	—	7	3
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	—	—
Turščica	23	—	—	—	12	82
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	8	60	—	—	3	70
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	50	—	—
" kislno	4	50	6	—	—	—
Slama	3	50	4	80	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	26	—	34	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	20	2	30	—	—
" sur. 1 "	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 "	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	18	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	7	—	9	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	60	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.						Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana		Prignalo	Prodalo		
		od	do	od	do				
v kronah									
Konji	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krave	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Telice	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	136	148	114	114	—
Praseta, plemena	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Živinski sejm je bil zaradi kužnih boleznj zaprt.

Kuharica išče službe v kakem župnišču ali drugod. Oglasila sprejme upravnštvo »Mira« št. 59.

Ugoden kup!

Krasna

žepna ura z verižico

za samo K 3.90.

Ker sem prevzel mnogo ur, sem v stanu odpošiljati: Srebrno 36 ur idočo ank. rem. Britanija-uro, švicarsko kolesje, z lepo verižico za K 3.90. Nadalje oferiram elektro-goldin-ankerremont. 36 ur idočo uro z najboljšim švicarskim kolesjem z elektro-verižico za K 4.70. Triletno pism. jamstvo za vsako uro. Odpošilja po povzetju

Ignac Cypres, Krakov

eksportna trgovina, Florianerjeva ulica št. 49.

Bogato ilustrovan cenik s 3000 slikami ur, dragotin, furnitur in orodja na zahtevo zastoj. Imenovane ure niso v ceniku, ker so samo kup ob priložnosti. Za neugajajoče se vrne denar.

Oblečete sebe in svoje otroke

najeoneje, če naročite ostanke sukna pri slavnoznanu tvrdki **Alojz Stodola**, prvi ekspedicijski zavod v **Chroustovicích**. 1 balo 50-55 m najlepših ostankov damskih, modnih suken za obleko in bluze, kanafasov, platna, zefirov, barhantov in dr. samo za 24 K po povzetju in plačano ali pol bale za 12 K nefranko. Dobiva se samo pri meni.

Namizni prt z zadnjo večerjo

v sredi zadnja večerja, okrog utkane podobe iz življenja Jezusa Kristusa. Fin damast, za prati, v belih, rumenih ali modrih barvah, 130 x 160 cm velik, obrobljen kos po 8 K. K temu primerne servijete, bele, 6 kosov K 7.20. Ne smel bi manjkati v nobeni krščanski hiši. Pošilja se po povzetju od 2 kosov naprej franko.

Jožef Steidl, Pleschnitz 25, pošta Ullitz, Češko.

Učenca

za slikarstvo in pleskarstvo takoj sprejme **Friderik Grimm** v Celovcu.

Lovske puške

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnata arniška družba **Peter Wernig**, družba z omeji. zavezo : v Borovljah na Koroškem. Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Zaradi bodočega novezidanja :: hiše je krojno blago po :: znižanih cenah naprodaj.

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec, vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

Sukno. Koci. Konjske odeje. Vezivo

(Stickgarn) v različnih barvah in vsaki velikosti se dobiva v Velikovcu v tovarni volnenega blaga **Jakob Pogatschnigg**. Tudi kupujem in v zameno z blagom prejeman ovčjo volno.

Če poizkusite

pri kašlju pri otrocih in odrastlih prijetno, zdravniško toplo priporočeno sredstvo, imenovano

Thymomel Scillae

bodete z njega blagodejnimi učinki zelo zadovoljni.

Izvolite vprašati svojega zdravnika.

Steklenica K 2.20. Po pošti franko proti predplačilu K 2.90. Tri steklenice po pošti franko proti predplačilu K 7.—. Deset steklenic po pošti franko proti predplačilu K 20.—.

Izdelovatelj in glavna zaloga **lekarna B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj, PRAGA-III., ogel Nerudove ulice št. 203.**

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v večini lekarn, v Celovcu »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

Z gotovim uspehom

se uporablja za skrbno varstvo vsake rane praško domače mazilo.

Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica stane 70 v. Proti preplačilu K 316 se pošljejo štiri pušice, za K 7— pa 10 pušic poštine prosto na vsako postajo avstro-ogr. monarhijske.

Pozor na ime izdelka ter izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga:

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu »Pri angelu«, P. Hauser, H. Gutt, Vikt. Hauser.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta št. 14

trgovec z mešanim blagom

kupuje in prodaja vsakovrstne deželne pridelke, kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

patentirano olje za večno luč
in oglje za kadilnice

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni steni, voščene in druge cerkvene sveče itd.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti franko K 1.— več.

Namesto 40 kron samo 6 kron!!!

Priložnostni kup!

Gamsova brada

krasotni izvod

podobna jelenovi bradi, pristna, zelo lepa, 16 cm dolga dlaka, s starosrebrno Hubertcevkovo, s premikajočim oklepom in vijakom, skupaj

samo 6 kron.

Dlaka in obroč pod jamstvom pristna. Razpošilja po povzetju in colnine prosto izdelovalec gamsovih brad

L. Fenichel, Dunaj, IX., Altmüttergasse 3/31.

Gnojite travnike in pašnike

Thomasovo moko!

Najboljša krma!

Velik pridelek!

Zvezda na vreči in plombi jamči sigurno za čisto in nepopačeno blago.

== Pred manjvrednim blagom svarimo. ==

Tovarne Thomasfosfata

z. z. o. z., Berlin W 35.

Zalogo ima: Franc Kraut v Pliberku, Koroško.

Lepo in praktično božično darilo za vsakega!

Podarimo 3000 parov čevljev.

Odločili smo se, v svrhu uvedbe naših izvrstnih chevr. usnjatih čevljev podariti 3000 parov, samo proti povračilu delavskega plačila K 14.— za tri pare čevljev. Naši čevlji so zelo elegantni, iz najboljšega usnja (moderna fasona, trpežni) in stanejo sicer trije pari K 36.—. S temi čevlji Vas torej v resnici obdarimo in stavimo pri tem samo pogoj, da priporočate pri svojih znancih čevlje iz naše tovarne. Jasno Vam bo, da Vam pošljemo res le dobre in brezpogrešne čevlje, ker računamo le z Vašim priporočilom na nadaljno kupčijo in nameravamo šele iz teh dobivati dobička. Te čevlje podarujemo samo do 31. decembra. Brezpogojno se priporoča, da iste takoj naročite, ker dobivamo mnogo povpraševanj po naših gratis-čevljih in več kot 3000 parov absolutno ne moremo podariti. Naročila bodo po vrsti, kakor so došla, efekturirana; kakor hitro bo 3000 parov podarjenih, bomo to naznanili, ker kakor hitro se to zgodi, stanejo 3 pari čevljev K 36.—. Za enkrat pa dobite za samo K 14.— tri pare čevljev, s katerimi boste gotovo zelo zadovoljni. Pošljemo Vam čisto po Vaši volji čevlje za moške ali dame iz najboljšega usnja v vsaki od Vas željeni številki ali vsako centimetrsko mero. Če ne bi ugajali, vzamemo čevlje drage volje nazaj, da je vsak riziko popolnoma izključen. Čevlje pošljemo po povzetju ali proti predplačilu. Naročila je nasloviti na

Tovarna čevljev v Oszwiczimu št. 292, Avstrija.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu**.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge do dne vziđa.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.